

Nodyn i Ddarlledwyr – Rhaglennu etholiadol yn yr etholiadau lleol a gynhelir ar 7 Mai 2026

Rhaglennu etholiadau

Ar 7 Mai 2026 cynhelir: etholiadau yng Nghymru ar gyfer Senedd Cymru ac yn yr Alban ar gyfer Senedd yr Alban; ac etholiadau lleol (a meiri)¹ mewn rhai rhannau o Loegr.

Mae Ofcom yn atgoffa pob darlledwr bod yn rhaid iddynt gydymffurfio â'r rheolau ar gyfer rhaglennu sy'n ymwneud ag etholiadau – yn enwedig [Adran Pump](#) (Didueddrwydd Dyledus)² ac [Adran Chwech](#) (Etholiadau a Refferenda)³ o'r Cod Darlledu ("y Cod"). Dylai darlledwyr hefyd nodi'r gwaharddiad ar hysbysebu gwleidyddol a gynhwysir yn adran 321 o Ddeddf Cyfathrebu 2003 ac a adlewyrchir yn Adran 7 o Gôd Hysbysebu Darlledu'r DU (Cod BCAP).

Fel yn y blynyddoedd blaenorol rydym wedi cyhoeddi crynodeb o gefnogaeth etholiadol a chyfredol yn y gorffennol i helpu darlledwyr i wneud penderfyniadau golygyddol yn ystod ymgyrchoedd etholiadol. Nid yw wedi'i fwriadu i fod yn gasgliad cynhwysfawr o'r holl dystiolaeth etholiadol berthnasol ar hyn o bryd a dylai darlledwyr hefyd ystyried gwybodaeth berthnasol arall wrth wneud penderfyniadau mewn perthynas â'u sylw o etholiadau. Mae'r crynodeb hefyd yn nodi'r ffactorau yr ydym yn eu hystyried wrth wneud penderfyniadau ar gwynion am raglennu sy'n gysylltiedig ag etholiad, gan gynnwys: rhoi mwy o bwysau ar dystiolaeth o gefnogaeth etholiadol yn y gorffennol na thystiolaeth o gefnogaeth gyfredol (e.e. arolygon barn); ac ystyried a yw'r dystiolaeth o gefnogaeth bresennol yn dangos bod unrhyw ostyngiad neu gynnydd yn lefel cefnogaeth plaid wedi bod yn sylweddol ac yn barhaus, yn hytrach nag o natur tymor byr, a'r graddau y mae tystiolaeth o unrhyw newid mewn cefnogaeth yn wrthrychol ac yn fesuradwy.

Bydd y rheolau yn Adran Chwech o'r Cod yn berthnasol pan fydd Ofcom yn diffinio bod y 'cyfnod etholiadol' wedi dechrau. Rydym wedi ystyried yr holl wybodaeth berthnasol ac wedi trafod y mater

---

¹ Mae hyn yn cynnwys meiri a etholwyd yn uniongyrchol yn: Croydon; Hackney; Lewisham; Newham; Tower Hamlets; a Watford.

² Gweler hefyd Canllawiau cyhoeddedig Ofcom [i Adran Pump](#).

³ Gweler hefyd Canllawiau [i Adran Chwech a gyhoeddodd Ofcom](#).

hwn gyda'r rheoleiddiwr etholiadau arbenigol – y Comisiwn Etholiadol – y mae Ofcom o dan ddyletswydd statudol⁴ i ymgynghori ag ef wrth osod rheolau ym maes etholiadau.

At ddibenion y Cod, ar gyfer etholiadau Mai 2026 mae Ofcom wedi penderfynu mai dechrau'r cyfnod etholiadol fydd:

- Dydd Llun 30 Mawrth 2026 yn achos etholiadau lleol a maer Lloegr;
- Dydd Mercher 8 Ebrill 2026 yn achos etholiadau Senedd Cymru (Senedd Cymru);
- Dydd Iau 9 Ebrill 2026 yn achos etholiadau Seneddol yr Alban.

Ym mhob achos, mae'r cyfnod etholiadol yn dod i ben gyda chau'r pleidlais.

Os yw cwyn yn codi mater didueddrwydd dyledus sylweddol am unrhyw raglennu sy'n gysylltiedig ag etholiad (newyddion a di-newyddion) yn ystod cyfnod yr etholiad y mae Ofcom yn ystyried y gallai fod angen gwneud iawn cyn yr etholiad, bydd Pwyllgor Etholiadol Ofcom yn ei ystyried⁵. Yn yr achosion hyn, bydd angen i Ofcom weithredu'n gyflym i benderfynu ar y canlyniad mewn modd cymesur a thryloyw cyn yr etholiad a dylai darlledwyr fod yn barod i ymgysylltu ag Ofcom ar amserlenni byr.

Bydd Ofcom yn ystyried bod unrhyw doriad sy'n deillio o raglennu sy'n gysylltiedig ag etholiadau yn ddifrifol a bydd yn ystyried cymryd camau rheoleiddiol priodol, a allai gynnwys gosod sancsiwn statudol.

I gael rhagor o wybodaeth am yr etholiadau sydd i ddod ym mis Mai 2026, dylai darlledwyr ymweld â gwefan y Comisiwn Etholiadol yn www.electoralcommission.org.uk.

Rheolau 6.10 a 6.12 – rhestru ymgeiswyr

Mae Rheol 6.10 o'r Cod yn nodi:

"Rhaid i unrhyw adroddiad neu drafodaeth etholaeth neu ardal etholiadol ar ôl cau enwebiadau gynnwys rhestr o'r holl ymgeiswyr sy'n sefyll, gan roi enwau cyntaf, cyfenwau ac enw'r blaid y maent yn eu cynrychioli neu, os ydynt yn sefyll yn annibynnol, y ffaith eu bod yn ymgeisydd annibynnol. Rhaid cyfleu hyn mewn sain a/neu weledigaeth. Pan fydd adroddiad etholaethol ar wasanaeth radio yn cael ei ailadrodd ar sawl achlysur yn yr un diwrnod, dim ond ar un achlysur y mae angen darlledu'r rhestr lawn. Os, mewn ailadroddiadau dilynol ar y diwrnod hwnnw, nid yw'r adroddiad etholaethol yn rhoi'r rhestr lawn o ymgeiswyr, dylid cyfeirio'r gynulleidfa at wefan briodol neu ffynhonnell wybodaeth arall sy'n rhestru'r holl ymgeiswyr ac yn rhoi'r wybodaeth a nodir uchod".

Mae Rheol 6.12 o'r Cod yn nodi:

---

⁴ Gweler adran 93 o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983 (fel y'i diwygiwyd).

⁵ Gweler cylch gorchwyl [pwylgor etholiadol Ofcom](http://www.pwyllgor.etholiadol.ofcom).

"Os rhoddir sylw i rhanbarthau etholiadol ehangach, er enghraifft mewn etholiadau i Senedd yr Alban, Senedd Cymru, Cynulliad Gogledd Iwerddon neu Gynulliad Llundain, yna mae Rheolau 6.8 i 6.12 yn berthnasol wrth gynnig cyfranogiad i ymgeiswyr. Yn yr achosion hyn, dylid rhestru pob plaid sydd ag ymgeisydd yn y rhanbarth priodol mewn sain a/neu weledigaeth, ond nid oes angen rhestru ymgeiswyr yn unigol. Fodd bynnag, rhaid enwi unrhyw ymgeisydd annibynnol nad yw'n sefyll ar restr plaid. Pan fydd adroddiad ar wasanaeth radio yn cael ei ailadrodd ar sawl achlysur yn yr un diwrnod, dim ond ar un achlysur y mae angen darlledu'r rhestr lawn. Os, mewn ailadroddiau dilynol ar y diwrnod hwnnw, nid yw'r adroddiad etholaethol yn rhoi'r rhestr lawn o ymgeiswyr, dylid cyfeirio'r gynulleidfa at wefan briodol neu ffynhonnell wybodaeth arall sy'n rhestru'r holl ymgeiswyr ac yn rhoi'r wybodaeth a nodir uchod".

O 2026 ymlaen, mae system bleidleisio newydd ar waith mewn perthynas â Senedd Cymru. Bydd gan bob pleidleisiwr un bleidlais y gallant ei fwrw dros blaid wleidyddol neu ymgeisydd annibynnol sy'n sefyll yn eu hetholaeth. Mae 16 etholaeth y Senedd. Gall pleidiau gwleidyddol gyflwyno hyd at wyth ymgeisydd i sefyll ym mhob un. Dim ond fel unigolion y gall ymgeiswyr annibynnol sefyll fel unigolion. Bydd cyfanswm o 96 Aelod yn cael eu hethol i Senedd Cymru.

At ddibenion Adran Chwech o'r Cod, rydym o'r farn bod pob un o'r etholaethau hyn yn y Senedd yn "rhanbarth etholiadol ehangach" ac felly byddai Rheol 6.12 yn hytrach na Rheol 6.10 yn berthnasol o ran y dull o restru ymgeiswyr mewn adroddiadau etholaethau. Fel o'r blaen, yn etholiadau Seneddol yr Alban, mae Rheol 6.10 yn parhau i fod yn berthnasol i restru ymgeiswyr mewn etholaethau, tra bod Rheol 6.12 yn berthnasol i restru ymgeiswyr mewn rhanbarthau etholiadol ehangach. Ym mhob etholiad, mae Rheolau 6.8 i 6.12 yn berthnasol ynglŷn â'r dull o gynnig cyfranogiad mewn adroddiadau etholaethol neu ardal etholiadol i ymgeiswyr.

Gwleidyddion mewn rhaglennu

Rydym yn atgoffa darlledwyr o Reol 6.6 o'r Cod, sy'n nodi:

"Ni chaiff ymgeiswyr mewn etholiadau'r DU, a chynrychiolwyr cyfranogwyr a ganiateir mewn refferenda yn y DU, weithredu fel cyflwynwyr newyddion, cyfwelwyr neu gyflwynwyr unrhyw fath o raglen yn ystod cyfnod yr etholiad."

Golyga hyn na all unrhyw ymgeisydd sy'n sefyll wedi'i enwebu yn ystod cyfnod yr etholiad ymddangos fel cyflwynydd unrhyw fath o raglen, ac nid dim ond rhaglenni sy'n ymwneud ag etholiad neu faterion gwleidyddol, tan ar ôl diwedd y pleidlais. Mae'r Cod yn diffinio "ymgeisydd" fel un sydd â'r ystyr a roddir iddo yn adran 93 o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983 (fel y'i diwygiwyd), h.y. ymgeisydd sy'n sefyll a enwebwyd yn yr etholiad neu sydd wedi'i gynnwys mewn rhestr o ymgeiswyr a gyflwynwyd mewn cysylltiad ag ef. Mae'r rheol hon wedi'i chynllunio nid yn unig i atal materion etholiadol rhag cael eu hadrodd mewn modd rhannol, ond hefyd i helpu i sicrhau uniondeb y broses ddemocrataidd, ac ymddiriedaeth y cyhoedd yn yr uniondeb hwnnw, trwy atal unrhyw fantais etholiadol annheg rhag cael ei roi i ymgeisydd penodol trwy eu hymddangosiad ar wasanaethau trwyddedig. Dylai darlledwyr sicrhau eu bod yn cael gwybod a yw unrhyw gyflwynwyr rhaglenni yn sefyll fel ymgeiswyr mewn etholiadau sy'n cael eu cystadlu.

Rydym yn atgoffa darlledwyr bod y rheolau yn Adran Pump o'r Cod (Didueddrwydd dyledus) hefyd yn berthnasol. Ym mis Hydref 2025, yn dilyn proses ymgynghori, gwnaethom gyhoeddi Canllawiau diwygiedig i esbonio'n glir y rhyngweithio rhwng Rheol 5.1 (sy'n gofyn am gywirdeb dyledus a didueddrwydd dyledus mewn newyddion) a Rheol 5.3 (sy'n cyfyngu gwleidyddion rhag cyflwyno

rhaglenni newyddion). Yn ogystal, gwnaethom ddiwygio'r diffiniad o "wleidydd" a gwneud newidiadau pellach i'r Canllawiau ar Reol 5.3 i ddarparu mwy o eglurder i ddarlledwyr. Mae manylion llawn ar gael yn ein [Datganiad dyddiedig 20 Hydref 2025](#).

Cyfyngau Synthetig

Mae "cyfyngau synthetig" yn derm ymbarél ar gyfer recordiad fideo, delwedd, testun neu lais sydd wedi'i gynhyrchu'n gyfan gwbl neu'n rhannol gan algorithmau deallusrwydd artifisial. Yn unol â'r hawl i ryddid mynegiant, rydym yn cydnabod y manteision y gall technolegau o'r fath eu rhoi i ddarlledwyr a chynulleidfaoedd.

Fodd bynnag, mae defnyddio'r dechnoleg hon hefyd yn peri heriau i ddarlledwyr a risgiau posibl i gynulleidfaoedd. Er enghraifft, gall meddalwedd "Deepfake" ddisodli person mewn delwedd neu fideo sy'n bodoli eisoes gyda thebygrwydd rhywun arall neu gynhyrchu sain "Deepfake" o lais unigolyn gyda chanlyniadau realistig.

Mae'r defnydd o feddalwedd "Deepfake" wedi tyfu'n esbonyddol ac mae'n creu nifer o heriau i ddarlledwyr, gan gynnwys:

- **Camwybodaeth a diffyg gwybodaeth:** gellid defnyddio cyfyngau synthetig i greu newyddion ffug, propaganda a mathau eraill o ddiffyg gwybodaeth a all ledaenu'n gyflym ar-lein gan arwain at heriau i newyddiadurwyr darlledu wrth ddilysu ffilmiau o ffynonellau ar-lein.
- **Diraddiad ymddiriedaeth a hygredd:** gyda thwf deepfakes a chyfyngau synthetig eraill, efallai y bydd cynulleidfaoedd yn ei chael hi'n anodd ymddiried yn ddilysrwydd cynnwys a gallai cynulleidfaoedd gael eu niweidio os nad yw'n amlwg eu bod yn gwyllo ffilmiau sy'n "Deepfake".
- **Tegwch a Phreifatrwydd:** gallai cynulleidfaoedd gamgymeru ffilmiau "Deepfake" o berson go iawn mewn ffordd a allai arwain at annhegwch iddynt neu o bosibl yn torri eu preifatrwydd yn ddiangen.

Fel yn y blynyddoedd blaenorol, rydym yn cynghori pob trwyddedai i ystyried yn ofalus a oes angen addasu neu ddatblygu eu prosesau cydymffurfio i ystyried y risgiau posibl sy'n gysylltiedig â defnyddio technolegau cyfyngau synthetig i greu cynnwys darlledu.

Gweler Nodyn Ofcom [i Ddarlledwyr 3 Ebrill 2023](#) am ragor o wybodaeth.

Dolenni allweddol a gwybodaeth arall

Gweler ein gwefan am ein Canllawiau i Adran Pump a Chanllawiau i Adran Chwech a gyhoeddwyd.

Mae dolenni defnyddiol eraill yn cynnwys:

- rhagor o wybodaeth am [Bwyllgor Etholiadol Ofcom](#) a'i benderfyniadau blaenorol ar gwynion am ddiueddrwydd dyledus ynghylch sylw etholiadol; a
- gwefan [The Broadcasters' Liaison Group](#).

Mae Ofcom yn rheoleiddiwr ôl-drosglwyddo ac ni all gynorthwyo darlledwyr gyda'u penderfyniadau cydymffurfio. Fodd bynnag, os byddai darlledwr yn croesawu rhagor o wybodaeth gan Ofcom am

ofynion y Cod ar raglenni etholiadol a sut rydym yn eu cymhwyso, dylent gysylltu â'r tîm Safonau yn:
ofcomstandardsteam@ofcom.org.uk